

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยจะนำเสนอสาระสำคัญของการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

สาระสำคัญของการวิจัย

ผู้วิจัยขอนำเสนอจุดมุ่งหมายการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการการวิจัย โดยสังเขปดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ และการสอนตามปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ และการสอนตามปกติ

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ ในวิชาสังคมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ มีเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จำนวน 1,350 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ส 204 ภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2547

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหันคาพิทยาคม อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 42 คน รวม 84 คน เป็นนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ส 204 ภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2547 คือห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 เป็นกลุ่มทดลอง และห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 เป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการสอนกลุ่มทดลอง เป็นแผนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ ในวิชาสังคมศึกษา ซึ่งได้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มีผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมมากทั้ง 5 แผน
2. แผนการสอนกลุ่มควบคุมเป็นแผนการสอนตามปกติ ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการซึ่งผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มีผลการประเมินอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากทั้ง 5 แผน
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ซึ่งมีเนื้อเรื่องจำนวน 5 เรื่อง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 50 ข้อ เป็นแบบทดสอบที่มีความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นนำไปตรวจสอบคุณภาพโดยหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก แล้วคัดเลือกข้อทดสอบที่มีความเหมาะสม ครั้งที่สองไว้จำนวน 40 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ค่าความยากง่ายตั้งแต่ .20 ถึง .80 ค่าอำนาจจำแนก .20 ถึง .80 หลังจากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87
4. แบบวัดเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าความเหมาะสม ตรวจสอบคุณภาพ พบว่าค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 (แสดงในตารางที่ 3.7) จากนั้นนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จากนั้นไปตรวจสอบคุณภาพ แล้วคัดเลือกข้อที่มีความเหมาะสมจำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบวัดเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองทั้งสองกลุ่ม กลุ่มละ 42 คน ในเวลาเรียนปกติ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 คาบ โดยสอนกลุ่มทดลองในวันอังคาร – พุธ สอนกลุ่มควบคุมในวันพฤหัสบดี – ศุกร์ รวมเวลาในการทดลองทั้งหมดกลุ่มละ 15 คาบ รวมเวลา 15 วัน ผู้วิจัยใช้แผนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยใช้เนื้อหาเดียวกันทั้งสองกลุ่ม
3. เมื่อสอนครบตามกำหนด ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบวัดเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียนทั้งสองกลุ่ม
4. รวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัย ได้นำผลข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการทดสอบค่า t -test แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระแก่กัน
2. เปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาหลังเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการทดสอบค่า t -test แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระแก่กัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรียนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคแบ่งกลุ่ม คณะผลสัมฤทธิ์ และเรียนแบบปกติ ได้ผลสรุปดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่ม คณะผลสัมฤทธิ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1
2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่ม คณะผลสัมฤทธิ์ มีเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรียนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ และเรียนแบบปกติ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอการอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ และได้รับการสอนตามปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ สูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปาริชาติ จิตรฉ่ำ (2540) ปรรณนา เกษน้อย (2540) นรินทร์ กระพี้แดง (2542)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับผลการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ วิชาสังคมศึกษา ของผู้วิจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า การสอนโดยวิธีเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ ช่วยทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจาก

1.1 การเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนที่มีลักษณะการจัดกลุ่มแบบความสามารถ ซึ่งประกอบด้วยเด็กเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ได้ฝึกทักษะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ได้ใช้ความคิดร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รู้จักปรับตัวเข้ากับเพื่อนในกลุ่ม ช่วยเหลือกัน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งจอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson .2002 : 1) ที่กล่าวว่าไว้ว่าการเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้ เป็นกลุ่มเล็กๆ ที่ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน ทำงานร่วมกัน เพื่อเป้าหมายของกลุ่ม และสอดคล้องกับสมศักดิ์ ขจรเกียรติกุล (2538 : 21) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ เป็นการเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ฝึกทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น นักเรียนที่สามารถเข้าใจคำสอนของครู จะสามารถอธิบายให้เพื่อนฟังได้อย่างเข้าใจ เป็นการพยายามช่วยเหลือกัน เด็กเก่งจะช่วยเด็กเรียนไม่เก่ง ก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ความคิดที่สูงขึ้น จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่ต่างคนต่างเรียน เพราะครูคิดคะแนนเฉลี่ยของทั้งกลุ่มด้วย

1.2 การเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ เน้นให้ผู้เรียน มีความรับผิดชอบในบทบาท และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของตนเอง และส่วนรวม เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม โดยที่สมาชิกแต่ละคน ต้องไปศึกษาเนื้อหาคนละหัวข้อเรื่องที่แตกต่างกัน ตามที่ได้รับมอบหมายของแต่ละคนที่ครูกำหนดไว้ หลังจากนั้นทุกคนต้องไปศึกษาเนื้อหา แล้วนำมาอธิบาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จึงทำให้นักเรียนได้รับการฝึกทักษะที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนมีความรู้จักกัน ใฝ่ใฝ่ใจผู้อื่น มีการสื่อสารเป็นภาษาที่เข้าใจกันง่าย มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขอมรับฟังความคิดเห็นมีการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง การเอาใจใส่ มีความรับผิดชอบร่วมกันช่วยให้งานของกลุ่มประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับจอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson .2002 : 3) กล่าวไว้ว่าความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคลเป็นความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละบุคคล โดยมีการช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่ม และสอดคล้องกับ สมพงษ์ สิงหะพล (2542 :41) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือจะเกิดความสำเร็จของกลุ่มได้ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ของทุกคน ซึ่งเน้นให้สมาชิกทุกคนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ร่วมกัน และช่วยเหลือในการทำงานกลุ่ม

1.3 การเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ จะได้รับการเสริมแรง โดยครูให้รางวัลและคำชมเชย ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ ภู่วิภาวรรณ (2544 : 18) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ เป็นลักษณะการเรียนรู้ที่ไม่มีการเล่นเกม การแข่งขัน แต่ใช้การทดสอบย่อยเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว หลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมในแต่ละบทเรียนเสร็จแล้ว จะเป็นการทดสอบระยะสั้น ๆ และจะมีคะแนนพิเศษให้ผู้เรียนคนที่ทำได้ดีเพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างมากในการทดสอบแต่ละครั้ง เพื่อเปรียบเทียบกับ การทดสอบครั้งก่อน ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนไม่ว่าเก่งหรือไม่เก่งมีส่วนร่วมช่วยให้ทีมชนะได้ โดยนำคะแนนของทุกคนมารวมกัน เพื่อหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนพัฒนาการให้กับทุกคนในกลุ่ม ดังนั้นนักเรียนแต่ละคนจะช่วยกันกระตุ้นซึ่งกันและกันให้ทำงานได้ดี เพื่อนำกลุ่มของตนไปสู่ความสำเร็จ ดังนั้นการให้รางวัลการเรียนรู้ของนักเรียน จึงเป็นสิ่งจูงใจที่มีประสิทธิผลมากที่สุดในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ และได้รับการสอนตามปกติ พบว่า เจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาหลังเรียนของกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่ง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรรัักษ์ สิลกุล (2543) ปาริชาติ จิตรน้า (2540) ปรรณนา เกษน้อย (2540)

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่ม ละครผลสัมฤทธิ์ มีเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เน้น ให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน คนเรียนเก่งช่วยคนเรียนอ่อน โดยใช้ภาษาที่นักเรียนสามารถสื่อสารกันเข้าใจได้ง่าย และกล้าที่จะได้ตอบอภิปรายร่วมกัน เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จ ทำให้ทุกคนในกลุ่มมีความรู้สึกที่ดี มีความกระตือรือร้น มีแรงจูงใจ มีความสุขกับการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ จิตรน้า (2540) ที่พบว่า เจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ของนักเรียนในแผนการเรียนที่ 1 และแผนการเรียนที่ 2 ไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนทั้งสองแผนการเรียน มีเจตคติที่ดีต่อวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาวิชา เพราะวิธีนี้จะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาเพิ่มขึ้น จากการที่ได้ศึกษาเนื้อหาด้วยตนเอง และเมื่อเพื่อนได้ทำการสอนเมื่อเกิดความไม่เข้าใจ ก็สามารถที่จะให้เพื่อนสมาชิกได้อธิบายให้ฟังได้ทันท่วงที และเป็นภาษาพูดของตนเอง ซึ่งจะสื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น ซึ่ง สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2536 : 5) ได้กล่าวถึงวิธีการเรียนแบบร่วมมือว่านักเรียนที่ได้ทำหน้าที่ อธิบายให้เพื่อนฟัง จะเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น เพราะยังสอนซึ่งทำให้ตนเองเข้าใจบทเรียนมากขึ้น เป็นการสอนแบบตัวต่อตัว นักเรียนที่เรียนอ่อนจะตั้งใจฟังคำอธิบายมากขึ้น และกล้าซักถามในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ และจะเข้าใจคำอธิบายจากนักเรียนที่เรียนเก่งได้ดีกว่า เนื่องจากนักเรียนอยู่ในวัยเดียวกัน ใช้ภาษาของนักเรียนเองสื่อความหมายได้ดีกว่า ทำให้นักเรียนได้เอาใจใส่และมีความสนใจมากขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิด (Stahl, 1994) ที่กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมมือ นักเรียนจะมีคะแนนสอบสูงกว่าปกติ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน เพราะมีการคำนึงถึงการทำงานกลุ่ม เนื่องจากผลงานของกลุ่มมีผลต่อสมาชิกในกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ที่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ ช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน มีแรงจูงใจต่อการเรียนเพิ่มมากขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสารพัฒนาหลักสูตร , 2544 : 41) ที่กล่าวไว้ว่า ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างสมาชิกเพราะทุกๆ คนร่วมมือกัน ในการทำงานกลุ่ม ทุกคนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน จึงส่งผลทำให้นักเรียนมีเจตคติสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนหรือการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ ไปใช้สอนกับนักเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมาย ก่อนทำการสอนครูผู้สอนต้อง แนะนำชี้แจงวิธีการเรียน อธิบายบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่มให้ผู้เรียนเข้าใจ และฝึกความพร้อมให้มีความคุ้นเคยกับการทำงานเป็นกลุ่ม

1.2 การเลือกเนื้อหาให้เลือกเนื้อหาที่สามารถกำหนดกิจกรรม ให้นักเรียนทำงานร่วมกันได้ เพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคผลสัมฤทธิ์นั้น ต้องเป็นเนื้อหาที่สามารถแบ่งเป็นหัวข้อได้อย่างชัดเจน มีความสมบูรณ์จบภายในหัวข้อนั้น ๆ

1.3 ผู้ที่จะนำไปสอนควรปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนเหมาะสมกับเวลา และใช้เทคนิคการเรียนในรูปแบบอื่นร่วมด้วย เช่น เทคนิคแผนผังมโนทัศน์ เทคนิคการแข่งขันกันเป็นทีม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยในระดับชั้นต่าง ๆ และเนื้อหาวิชาอื่นๆ เพื่อให้เข้าใจถึงประสิทธิภาพของการเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยวิธีการสอนโดยวิธีเรียนแบบร่วมมือ ด้วยวิธีแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ ร่วมกับตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น ความคงทน ทักษะการทำงานร่วมกัน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยวิธีการสอนแบบร่วมมือในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบว่ารูปแบบใดมีความเหมาะสมกับเนื้อหาในรายวิชา ระดับช่วงชั้น เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดกับผู้เรียนต่อไป